

Chitabu cha ESTA Tanga mbere

Chitabu cha Esta ni adisi ya mambo ga ikima. Chisa hichi chinasemurira vira mwanache mnono wa chichetu wa Chiyahudi arivyoweza kuumira cheoche cha umalikia kusisa njama mbii ya kuolaga Ayahudi osi. Mwanache hiyu wa chichetu dzinare kala achiihwa Esta. Chisa hichi chinasemurira sababu ya Ayahudi kukala na sikukuu ya Purimu.

Chitabu hichi piya chinahuonyesa garigoaphaha Ayahudi wakati ariphokala akahalwa mateka kwenye tsi ya Babeli. Phahi Mlungu waakanira nao achijeza kumuhumikira.

Maelezo muhimu kpwa chifupi

Esta anakala Malikia 1:1—2:23

Hamani na njamaze 3:1—5:14

Modekai anahewa ishima, Hamani ananyongbwa 6:1—7:10

Ayahudi anaturya maadui gao 8:1—10:3

Mfalume Ahasuero anahenda sharee

¹ Katika utawala wa Pashia, kpwakala na mfalume mmwenga ariyekala achiihwa Ahasuero. Ahasuero hiyu watawala majimbo gana na mirongo miiri na sabaa, kula India hadi Kushi. ² Ahasuero kala achitawala kula chihiche cha ufalume hiko Susa, mana Susa kala ndio mudzi mkpwulu wa Pashia na ndiko kokala

nyumba ya chifalume. ³ Katika mwaka wa hahu wa kutawalakpwe, waahendera sharee akulu na atumishie osi. Akulu a jeshi osi a Pashia na Medi na akulu osi a majimbo, phamwenga na atu a mbari ya chifalume kala a phapho. ⁴ Phahi achiaonyesa hinyo atu utajiriwe wosi na ukulu wa ufalumewe kpwa muda wa siku gana na mirongo minane.

⁵ Aripomala hivyo, achiausira sharee atu osi ariokala kpwenye mudzi wa Susa, enye vyeo na atu a kawaida. Sharee iyo yahala siku sabaa na yahendwa katika muhala wa iyo nyumba ya mfalume. ⁶ Hinyo muhala kala ukapambwa na paziya nyereru na za buluu za kushonwa na pamba. Paziya hizi kala zikafungbwa dzulu ya milingoti ya marumaru kpwa kuhumira pete za feza na nyugbwe nyereru za pamba. Kala phana makochi ga zahabu na feza garigoikpwa kpwenye sakafu ya marumaru ya kundu na nyereru, lulu na mawe ganjina ga samani. ⁷ Mfalume walavya uchi wa zabibu wa chifalume kpwa unji. Uchi hinyo watiywa kpwenye vikombe vya zahabu vya chila aina. ⁸ Chila mutu wanwa hadi achitosheka kabisa, mana mfalume kala akalagiza ahendadzi-kazie kukala chila mutu akale huru kunwa kama alondavyo. ⁹ Wakati uho vivyo, Vashiti mkpwaza mfalume naye kala anaahendera sharee achetu hiko ndani ya nyumba ya chifalume ya Ahasuero.

Vashiti anafutwa umalikia

¹⁰⁻¹¹ Sambu, iriphofika siku ya sabaa ya iyo sharee, mfalume wanwa uchi wa zabibu na

achisikira raha sana mwakpwe moyoni kpwa sababu ya hinyo uchi wa zabibu. Chisha achialagiza hinyo atumishie sabaa ariotulwa akamrehe mchewe Vashiti mbereze. Atumishi hinyo kala ni Mahemani, Bizitha, Haribona, Bigitha, Abagitha, Zethari na Karikasi. Mfalume walagiza kukala arehwe, kuno akavwala kofiyaye ya chifalume ili edze aonyese hinyo akulu phamwenga na atumishie unono wa Vashiti, mana kala ni mnono tamuna. ¹² Phahi ano ahumwa achiphiya kpwa Vashiti kama arivyolagizwa ni mfalume. Ela anafika hiko, Vashiti achirema kuphiya. Hipo mfalume achitsukirwa sana na achisikira utungu sana mwakpwe moyoni. ¹³ Achiiha ashaurie, atu enye ikima amanyao mambo gahendwayo, mana kala ni kawaida mfalume kulonda mashauri kula kpwa osi ariokala na ujuzi wa shariya na kuamula kesi. ¹⁴ Ariokala phephi naye kala ni Karishena, Shetari, Adimatha, Tarishishi, Meresi, Marisena na Memukani. Vilongozi hinya sabaa a Pashia na Medi kala ndio vitswa katika utawalawe na ndio ariokala na uhuru wosi wa kumuona mfalume. ¹⁵ Sambu mfalume Ahasuero achiauza achiamba, “Vashiti akarema kulunga lagizo nchirolagiza mimi kama mfalume, kutsupira kpwa hinyo atumishi angu ariotulwa. Dze, chishariya ahendwedze?”

¹⁶ Hipo Memukani achijibu mbere za mfalume na vilongozi anjina achiamba, Malikia Vashiti kakamkosera mfalume macheye, ela hata vilongozi osi ario tsinize, phamwenga na atu anjina osi ario kpwenye majimbo gatawalwago ni mfalume Ahasuero. ¹⁷ Mana dzambo hiri

achirohenda Malikia Vashiti rindaafikira achetu anjina osi nao andaabera alume aho na alume andaatsukirira achetu aho mana andaamba, Mbona ye Malikia Vashiti waihua ni mfalume Ahasuero achirema na kahenderwe chitu? ¹⁸ Ihi rero kare akaza vilongozi a Pashia na Medi achiosikira vyo Malikia Vashiti achivyohenda, andaabera alume aho dza achivyohenda Vashiti na hivi vindaahenda azirane sana. ¹⁹ Phahi uchiona ni sawa uwe mfalume, lavya lagizo kukala kuandikpwe shariya isiyogaluka katika hizo shariya za Pashia na Medi. Shariya iyo naiambe kukala Vashiti kana tsona ruhusa ya kpwedza mbere ya mfalume Ahasuero. Halafu hala iyo nafwasiye ya umalikia uilavye kpwa mchetu wanjina, mnono kutsupa iye. ²⁰ Na chila mchetu katika utawalao wosi mkpwulu achisikira hiro lagizo uchirolavya, andamuishimu mlumewe kula mbaha hadi mdide.

²¹ Phahi maneno ga Memukani gachimuhamira mfalume na vilongozie anjina. Kpwa hivyo mfalume achienda kama Memukani arivyogomba. ²² Achilavya lagizo richiphirikpwa chila jimbo rokala achiritawala. Chila jimbo raandikirwa shariya hizo katika arufuze na chila kabila richiandikirwa katika lugaye kukala, "Chila mlume ni akale chitswa katika nyumbaye na agombe lugaye."*

2

* **1:22** 1:22 Mana yanjina ya Chieburania ya maneno higa agombe lugaye ni atawale na mamlaka gosi.

*Anache a chichetu
anaphirikpwa kaya ya mfalume*

¹ Sambi bada ya higa, tsukizi za mfalume Ahasuero ziriphodigirika, achimtambukira Vashiti na higo arigogahenda, phamwenga na hatua ariyoharirwa. ² Hara atumishi achimuamba mfalume, “Lagiza uendzerwe anache a chichetu anono anamwali. ³ Tsona utsambule aimirizi kula majimbo gosi utawalago, akurehere anamwali anono-anono osi hipha Susa. Achifika hipha naaikpwe kpwenye nyumba ya achetu, mikononi mwa mtumishi ariyetulwa aihwaye Hegai, mtundzi wa achetu. Katika nyumba iyo andahewa mafuha na vipodozi vyanjinavye ili adzipambe. ⁴ Hiye msichana ndiyekufwaha uwe mfalume, naakale Malikia badala ya Vashiti.” Maneno higa gamhamira mfalume naye achihenda vivyo hivyo.

⁵ Sambi, hiko Mudzi mkpwulu wa Susa, kpwakala na Myahudi yeihwa Modekai mwana wa Jairi mwana wa Shimei mwana wa Kishi. Mutu hiyu kala ni wa mbari ya Benjamini. ⁶ Modekai kala ni mmwenga wa hara atu ambao Nebukadineza mfalume wa Babeli waahala mateka phamwenga na Jekonia mfalume wa Juda kula Jerusalem. ⁷ Modekai kala anamrera mwana wa ise mdide yekala ni mwanachiya. Mwanache hiyu wa chichetu kala aihwa Esta, ela dzinare ra Chiyahudi kala ndiye Hadasa. Bada ya avyazie kufwa Modekai wamuhala Esta achimrera dza mwanawe mwenye. Esta kala ni msichana mnono sana. ⁸ Phahi lagizo ra

mfalume ririphotangazwa, anache a chichetu anji arehwa kaya kpwa mfalume hiko Susa na achiikpwa tsini ya Hegai mtundzi wa achetu. Esta naye achiphirikpwa kpwa Hegai dza viratu anache anjina a chichetu. ⁹ Hegai ariphomuona Esta wahamirwa sana hata achimpendeleya. Achihala kare vipodozivye phamwenga na mtalowe wa chakurya achimupha. Achimsamburira anache a chichetu sabaa a kumterya kula kaya kpwa mfalume. Chisha achimtsamiza achimphirika phatu phanono zaidi kpwenye iyo nyumba ya achetu.

¹⁰ Kufikira wakati hinyo Esta kala kadzangbweambira mutu yeyesi kabilaye hebu mbariye mana Modekai kala akamuambira, asiseme bii. ¹¹ Chila siku Modekai kala achitsupa kota uya hipho muhala wa nyumba ya achetu ili amanye Esta uzimawe na amanye kunaendererani.

¹² Phahi, kulengana na lagizo kuhusu achetu a hiko, msichana kala kaweza kuphirikpwa kpwa mfalume Ahasuero hadi amale miezi kumi na miiri ya kupambwa. Miezi sita kala ni ya kupakpwa mafuha ga manemane na sita ya kupakpwa marashi na vipodozi vyanjina vya kuapambira achetu. ¹³ Wakati wa kumenya kpwa mfalume uriphofika, hiye msichana wahewa chila aricholonda aphiye nacho kula iyo nyumba ya achetu. ¹⁴ Mwanache wa chichetu kala achiphiya kpwa mfalume dziloni na ligundzure akaphirikpwa nyumba ya phiri ya achetu. Kpwenye nyumba ihi achetu osi kala anatundzwa ni Shaashigazi mtumishi

ariyetulwa, wa mfalume. Hiyu ndiye yekala achitundza anachetu osi a mfalume isiphokala Malikia. Kula phapho hiye msichana kauya kpwa mfalume tsona isiphokala mfalume akale akahamirwa naye na ahende muiha na dzinare.

Esta anahendwa Malikia

¹⁵ Phahi wakati wa Esta kuphirikpwa kpwa mfalume uriphofika kayalonda chitu chochosi chanjina isiphokala chiratu arichoambirwa ni Hegai. Na chila ariyemuona Esta wahamirwa. Esta kala ni mwana wa Abihaili, ise mdide wa Modekai. Hiyu Modekai ndiye ariyemhala Esta achimrera dza mwanawe mwenye. ¹⁶ Esta waphirikpwa kaya kpwa mfalume Ahasuero mwezi wa kumi ambao Chiyahudi uihwa Tebethi. Mwaka uho kala ni wa sabaa hangu Ahasuero aandze kutawala. ¹⁷ Phahi hiye mfalume achimmendza Esta kutsupa anache a chichetu osi. Esta achiphaha huruma na mendzwa mbere za mfalume, kutsupa anamwali osi. Mfalume achihala hicho chirauni cha chifalume achimvwika Esta chitswani, achimuhenda akale Malikia phatu pha Vashiti. ¹⁸ Bada ya hivyo mfalume achimuhendera Esta sharee kulu na achialika maofisaage na atumishie osi. Achiika Siku ya Kuoya kpwenye majimbo gosi ga utawalawe. Tsona achiapha zawadi atue kulengana na moyowe mnono. ¹⁹ Phahi hinyo anamwali ariphorehwa tsona, Modekai kala anaimirira ryango ra nyumba ya mfalume. ²⁰ Wakati hinyo Esta kala kadzangbweambira mutu yeyesi kukala iye ni kabila rani, wala kukala ala mbari yani, dza arivyolagizwa ni

Modekai. Mana Esta wahenda viratu arivyolagizwa ni Modekai dza vyokala achienda wakati phokala anarerwa ni Modekai.

*Modekai anasema njama
ya kumuolaga mfalume*

²¹ Siku hizo Modekai kala anaimirira ryango ra nyumba ya mfalume, Bigithana na Tereshi achitsukizwa ni mfalume na achipanga njama ya kumuolaga. Bigithana na Tereshi kala ni atumishi airi ariotulwa, a mfalume okala achirinda hinyo mryango wa kuinjirira kaya kpwa mfalume. ²² Phahi Modekai ariphogamanya wamtsunira Malikia Esta na Esta naye achimuambira mfalume na achiamba kukala akaambirwa ni Modekai. ²³ Na iriphochunguzwa ichionekana kukala ni kpweli. Kpwa sababu iyo Bigithana na Tereshi achiolagbwa dzulu ya muhi na habari iyo ichiandikpwa mbere za mfalume kwenye chitabu cha kumbukumbu za hiye mfalume.

3

*Hamani anapanga njama
ya kuolaga Ayahudi*

¹ Bada ya mambo higa, mfalume Ahasuero wamkpweza cheo mtumishiwe mmwenga yehwa Hamani mwana wa Hamedatha, wa chivyazi cha Agagi. Achimuhenda akale mkpwulu wa maofisaage gosi. ² Alafu Mfalume achilavya lagizo kukala hinyo ahumwa osi a mfalume ariokala hipho phakpwe ryangoni

azame na kudzubwaga mbere za Hamani kumuabudu. Na hinyo ahumwa osi achihenda hivyo ela Modekai kayahenda bii. ³ Phahi hinyo ahumwa anjina achimuuza Modekai kpwa utu wani unavundza lagizo ra mfalume. ⁴ Modekai achiamba kukala kaweza kumzamira Hamani kpwa sababu iye ni Myahudi. Hara ahumwa achimuambira Modekai kano nyinji kuhusu kuvundza lagizo ra mfalume ela Modekai kayalonda kuasikira. Phahi ariphoona kukala kaasikira, achimsema na Hamani ili alole napho Modekai andaenderera na imaniye. ⁵ Hamani ariphoona kukala Modekai kamzamira au kudzubwaga, achitsukirwa sana. ⁶ Ela ariphoambirwa kukala Modekai ni Myahudi achiona kukala kumuolaga Modekai macheye takutosha bii, njira nono ni kumuolaga iye phamwenga na Ayahudi ariokala katika utawala wa Ahasuero.

⁷ Katika mwezi wa mwandzo, wa Chiyahudi uihwao Nisani, mwaka wa kumi na mbiri wa utawala wa Ahasuero, kura zapigbwa mbere za Hamani ili atsambule mwezi na siku ndiyoolagira Ayahudi. Kura ziriphopigbwa zichigbwerera mwezi wa kumi na mbiri wa Chiyahudi uihwao Adari.

⁸ Hipo Hamani achigomba na mfalume Ahasuero achiamba, "Phana kabila mwenga ambaro atue akagota majimbo gosi ga utawalao. Atu a kabila hiri taaelewana na atu anjina tse. Shariya zao zitafwauti na za atu anjina osi. Tsona higo malagizogo uwe mfalume, taagalunga bii. Kpwa hivyo naona sio vinono kukala atu hinya uariche aenderere kuishi. ⁹ Phahi

ichikala hivi nchivyogomba vinakuhamira, lavya shariya kukala aolagbwe nami ndalavya talanta elufu kumi za feza ziinjizwe kpwenye akiba ya mfalume ili zigarimie hinyo atu ndiohenda kazi hiyo.” ¹⁰ Hamani ariphoricha kugomba, mfalume achivula kare peteye ya kupigira muhuri iriyokala mwakpwe mkpwononi achimupha Hamani wa Hamedatha wa chivyazi cha Agagi, adui wa Ayahudi. ¹¹ Mfalume achimuamba, “Nakupha pesa na atu ndiohenda kazi hiyo. Hivyo uonavyo ni sawa vihende.”

Baruwa kuhusu kuolagbwa kpwa Ayahudi zi-naandikpwa

¹² Phahi siku ya kumi na tahu ya mwezi wa mwandzo, Hamani achiaiha aandishi a mfalume achiandika baruwa dza viratu arivyoalagiza. Baruwa hizo zaandikpwa kpwa dzina ra mfalume Ahasuero na zichiphirikpwa kpwa akulu a maliwali, maliwali osi ariomirira majimbo na vilongozi osi a chila kabila kpwenye majimbo gosi. Baruwa hizo zaandikpwa kulengana na luga ariyogomba hinyo atu ariophirikirwa na kulengana na maandishi na luga arizogomba atu hinyo. Nazo zichipigbwa muhuri wa pete ya mfalume. ¹³ Baruwa hizo zichiphirikpwa ni atu kpwenye majimbo gosi ga mfalume. Zalavya uamuzi kukala Ayahudi osi avyere na adide, achetu na ana atsanga aolagbwe kpwa siku mwenga na vitu vyao vihalwe. Kazi iyo kala indahendwa siku ya kumi na tahu ya mwezi wa kumi na mbiri wa Chiyahudi uihwao Adari. ¹⁴ Chila jimbo

kala ni riphirikirwe kopi ya baruwa iyo kama shariya ili atu osi adzitayarishe kpwa siku hiyo. ¹⁵ Baruwa hizo zichiphirikpwa upesi sana, kulengana na shariya ya mfalume. Lagizo hiro piya richilaviwa hadi Susa kaya pha mfalume. Phahi Hamani na mfalume achisagala achinwa ela mudzi wosi wa Susa uchimenya wuoga.

4

Modekai anamuambira Esta akamuvoye razi mfalume

¹ Phahi Modekai ariphomanya gosi garigokala gakahendeka, wakpwanyula nguwoze, achivwala magunia na achidzimwagira ivu. Achituluka achiphiya hata kahi-kahi ya hinyo mudzi achikota kululu na kurira sana kpwa sonono. ² Waphiya hadi mbere za ryango ra nyumba ya mfalume ela kayainjira bii mana mutu achiyevwala nguwo za magunia kala karuhusiwa kuinjira hipho ryangoni. ³ Na chila jimbo ririrofikirwa ni hiro lagizo ra mfalume, Ayahudi asononeka, achirira, achivwala magunia, achifunga na anji aho achilala ivuni.

⁴ Hinyo ariotulwa na ahumwa achetu a Esta ariphombaza habari hino, Malikia Esta wasononeka sana. Achilagiza atu amphirikire nguwo Modekai ili ariche kuvwala higo magunia, ela Modekai achirema. ⁵ Esta ariphosikira hivyo, achimuiha Hathaki, mmwenga wa hinyo

atumishi ariotulwa a mfalume. Hiyu ndiye ambaye mfalume kala akamupha kazi ya kumuhumikira Esta. Phahi Esta wamhuma kpwa Modekai akamuuze vira higo mambo garivyoandza na ni kpwa utu wani. ⁶ Phahi Hathaki achituluka achiphiya kpwa Modekai kpwenye muhala wa hinyo mudzi uriokala mbere za hiro ryango ra mfalume.

⁷ Ndipho Modekai achimsemurira chila chitu chokala chikamphaha na isabu ya feza yokala Hamani akalaga andalavya kpwa hazina ya mfalume kugaramia kazi ya kuangamiza Ayahudi. ⁸ Chisha achimupha Hathaki nakala ya hiro lagizo ra kuangamiza Ayahudi ririrokala rikalaviwa hipho Susa akamuonyese Esta. Tsona achimuamba Hathaki, amuambe Esta aphiye kpwa mfalume akamuvoye ili aonere atue mbazi. ⁹ Halafu Hathaki achiphiya hadi kpwa Esta, achendamuambira chila chitu arichokala akaambirwa ni Modekai.

¹⁰ Aripfosikira hivyo, Esta achimlagiza Hathaki achiamba, Kamuambe Modekai kukala: ¹¹ ahumwa osi a mfalume na atu osi kpwenye majimbo gosi ga mfalume anamanya kukala, mutu yeyesi akale mlume au mchetu ndiyeinjira kpwenye muhala wa ndani wa nyumba ya mfalume bila kuihwa ni mfalume shariya inaamba aolagbwe. Isiphokala mutu ambaye mfalume andamgolosera bakoraye ya zahabu. Na vivi mimi nkamala mwezi bila kuihwa ni mfalume. ¹² Phahi aripoambirwa maneno ga Esta, ¹³ Modekai achimjibu achimuamba, "Hivyo vya kukala u kaya kpwa mfalume phahi

visikuhende ukaona una nafwasi kulu ya kutiya kuriko Ayahudi anjina osi. ¹⁴ Mana ichikala uwe undanyamala wakati dza uhu, msada wa kutivya Ayahudi undala kpwahali kpwanjina, ela uwe na atu a nyumbayo mundaangamizwa. Unamanyadze kukala kuyainjizwa katika utawala kpwa sababu ya wakati dza huno?”

¹⁵ Ndipho Esta achimjibu Modekai achiamba, ¹⁶ “Phiya ukaakusanye Ayahudi osi ario himu Susa anifungire. Aambire asirye chitu wala kunwa chochosi kpwa siku tahu usiku na mutsi. Mimi nami na ahendadzi-kazi angu hundahenda dza vivyo. Bada ya higo ndipho ndaphiya kpwa mfalume chinyume cha shariya. Phahi ichikala nindaolagbwa naniolagbwe.” ¹⁷ Phahi Modekai ariphosikira hivyo, achiuka achendahenda vyosi arivyokala akalagizwa ni Esta.

5

Esta anamenya kpwa mfalume

¹ Phahi iriphofika siku ya hahu, Esta wavwala nguwoze za chifalume na achendaima hipho muhala wa ndani wa nyumba ya mfalume. Muhala huno kala u mbere ya hicho chumba cha utawala cha mfalume. Wakati hinyo hiye mfalume kala asegere dzulu ya chihiche cha chifalume kulola hinyo mryango wa hicho chumbache. ² Hipo mfalume ariphomuona Malikia Esta aimire kpwenye muhala wa ndani tu wahamirwa. Kpwa hivyo achingoloseru iyo bakoraye ya zahabu ariyokala akaigbwirira na Esta achisengera phephi achiiguta iyo tsa. ³ Esta

ariphoguta hira bakora, mfalume achimuamba, “U nani Malikia Esta? Hajayo nini? Hata ukalonda nusu ya ufalume wangu ndakupha.”

⁴ Esta achimuamba mfalume, “Napho mfalume undafwahirwa, rero uwe mfalume na Hamani ndzoni kpwenye sharee nchiyokutayarishira.”

⁵ Hiphho mfalume achiamba, “Haya upesi mreheni Hamani kama Esta achivyogomba.” Kpwa hivyo mfalume na Hamani achiphiya katika sharee yokala ikatayarishwa ni Esta.

⁶ Phahi ariphokala ananwa, hiye mfalume achimuza Esta, “Haya, hajayo nini? Hata ukalonda nusu ya utawala wangu mino ndakupha.”

⁷ Esta achimjibu mfalume achimuamba, “Nlondaro mimi ni hiri: ⁸ Napho mfalume ukahamirwa ni mimi na u tayari kunipha na kunihendera ro ndirovoya, muhondo, uwe mfalume na Hamani ndzoni tsona kpwenye sharee ndiyokuhenderani, nami ndakuambira vira nilondavyo.”

Hamani anapanga kumuolaga Modekai

⁹ Phahi siku iyo Hamani watuluka kaya kpwa mfalume kuno ana raha sana mwakpwe moyoni. Ela raha ihi taiyaka bii. Mana ariphofika hiko ryangoni na kuona kukala Modekai kaima wala kukakama kpwa sababuye, wamreyera sana.

¹⁰ Ela wavumirira achiphiya kpwakpwe kaya. Ariphofika hiko achiaiha asenae phamwenga na mchewe Zereshi. ¹¹ Achisemurira kuhusu nguma ya utajiriwe na ana anji alume ariokala nao na vira mfalume arivyomupha cheo na kumuhenda

akale mkpwulu dzulu ya ahendadzi-kazi anjina osi a mfalume. ¹² Tsona Hamani achiamba, “Na zaidi ya hivyo, Malikia Esta akahenda sharee na akaniiha mimi tu na mfalume. Isitoshe akahualika tsona mimi na mfalume, huphiye kpwenye sharee yanjina ndiyoihenda muhondo. ¹³ Ela hivi vyosi tavina mana kpwangu ichikala nindaenderera kuona rira Dziyahudi riihwaro Modekai risegere hipho ryango ra nyumba ya mfalume.”

¹⁴ Hipho Zereshi mkpwaza Hamani na asena a Hamani achimshauri kukala atengeze muhi wa chimo cha mikono mirongo mitsano. Ligundzure kuchicha aphiye akabishe na mfalume kukala Modekai anyongbwe dzulu ya muhi hinyo. Bada ya kukala Modekai akanyongbwa hiye Hamani aphiye shareeni na mfalume kuno akahererwa. Maneno higa gachimuhamira Hamani na achilagiza hinyo muhi uchitengezwa.

6

Hamani anaphaha waibu mbere za Modekai

¹ Phahi usiku uho mfalume wakala na chilahulwe. Achilagiza chitabu cha kumbukumbu ya mambo garigohendeka chirehwe. Phahi charehwa na chichisomwa mbereze. ² Chiriphosomwa, waona kukala siku za nyuma, atumishi airi ariotulwa a mfalume, ambao kala ni Bigithana na Tereshi apanga njama ya kumuolaga mfalume Ahasuero ela Modekai achiasema. Atu hano airi kala ni a mwen-gao kahi ya hara ariokala achirinda ryango

ra mfalume. ³ Aripfosikira hivyo mfalume achiauza hinyo atumishie achiamba, “Ni chitu chani cha mana na ishima arichohenderwa Modekai kpwa higo arigohenda?” Na hinyo ahumwa achimuamba kukala kayahenderwa rorosi. ⁴ Mfalume achiuza, “Ni ani ariye hipho muhalani?” Wakati hinyo Hamani kala akedza pho muhalani kondze ya nyumba ya mfalume ili abishe naye kuhusu kumnyonga Modekai dzulu ya hinyo muhi ariokala akautengeza. ⁵ Kpwa hivyo hinyo ahumwa achimuamba kukala Hamani aimire hiko muhalani. Mfalume achiamba, “Muambireni ainjire mara mwenga.” ⁶ Hamani aripheinjira mfalume achimuamba, “Ni dzambo rani riwezaro kuhenderwa mutu ambaye mfalume analonda kumtuza?” Hipho Hamani achigomba chimoyo-moyo achiamba, “Ni ani ambaye mfalume analonda kumtuza isiphokala mimi?” ⁷ Phahi Hamani achimjibu mfalume achimuamba, “Mutu ambaye mfalume analonda kumtuza, ⁸ ni areherwe nguwo za chifalume ambazo hiye mfalume mwenye nkuzivwala na farasi ambaye hiye mfalume mwenye nkuphirika. Hiye farasi ni akale akavwikpwa chirauni cha chifalume. ⁹ Hizo nguwo na farasi vichirehwa navihewe chilongozi mmwenga wa chifalume. Amuhale hiye mutu ambaye mfalume akamendza kumtuza, amvlike hizo nguwo na ampandize dzulu ya hiye farasi. Achimala hivyo amzunguluse himo mudzini kuno anakota kululu na kuamba, ‘Hivi ndivyo ahenderwavyo mutu ambaye mfalume akamendza kumtuza.’ ”

¹⁰ Mfalume achimuamba Hamani, “Haya upesi kahale hizo nguwo na hiye farasi, ukamuhendere Modekai yuya Myahudi asagalaye kpwenye ryango ra nyumba ya mfalume, vyosi uchivyoamba, phasiphunguke hata neno mwenga.” ¹¹ Phahi Hamani achendahala nguwo na farasi achedzamvwika Modekai, halafu achimpandiza dzulu ya hiye farasi achimzungulusa mo mudzini kuno anakota kululu na kuamba, “Hivi ndivyo ahenderwavyo mutu ambaye mfalume analonda kumtuza.” ¹² Phahi Hamani wamzungulusa Modekai hata achimala. Chisha Modekai achiuya katika ryango ra nyumba ya mfalume ela Hamani achiwania kuphiya kpwakpwe kaya na sonono nyinji kuno akadziziba uso kpwa waibu.

¹³ Aripkofika kaya, Hamani wamsemurira mchewe na asenae gosi garigokala gakamphaha. Atu a Hamani enye achili na Zereshi achimuamba, “Ichikala ye Modekai ambaye ukaandza kare kugbwa mbereze ni Myahudi, phahi kundamturya bii mana kugbwa undagbwa.” ¹⁴ Kabila taadzangbwemala kugomba, ahumwa a mfalume otulwa nao poo, achiinjira kare maruru achimuhala Hamani achimphirika kpwenye sharee iriyoandaliwa ni Esta.

7

Hamani ananyongbwa

¹ Chisha mfalume na Hamani aphiya achen-dasherekeya phamwenga na Malikia Esta. ² Hata siku ihi ya phiri aripfokala kpwenye karamu,

mfalume achimuuza tsona Esta swali riratu rira achimuamba, “Haya Malikia Esta niambira. Hajayo nini? Hata ukalonda nusu ya utawala wangu mino ndakupha.”³ Malikia Esta achijibu achiamba, “Napho uwe mfalume, unanionera mbazi na ichikala unaona kukala ni vinono, navoya utivye maisha gangu na ga atu angu.⁴ Mana mimi na atu angu hwaguzwa huolagbwe na huangamizwe tsetsetse. Kalapho hwaguzwa hukale atumwa bahi, hata ningenyamala, singekuyuga nago tse mfalume.”*

⁵ Mfalume Ahasuero achimuuza Malikia Esta achiamba, “Ni ani ye awezaye kusubutu kuhenda dzambo dza hiro na akuphi?”⁶ Esta achiamba, “Adui wehu ahugayisaye ni hiyu Hamani hipha. Ni mui tamuna.” Hipho Hamani mwiri uchimuinjira mnyevu phapho kare mbere za mfalume na Malikia.⁷ Aripfosikira hivyo hiye mfalume watuluka, achiphiya hiko muhala wa iyo nyumba ya chifalume kuno tsukizi zikampanda. Hamani naye kuona hivyo achimanya kare kukala mfalume akaamua kumuhenda uyi kpwa hivyo achiunuka achendamurai Esta ili ativye rohoye.⁸ Mfalume ariphouya hiko chumba cha karamu achimkuta Hamani akadzibwaga hipho kochini pha Esta, achimuamba Hamani, “Yani unaweza hata kumbgwavukira Malikia hipha phangu kaya tsona mbere zangu!” Hata hiye mfalume kala kadzangbwemala kugomba, ahendadzi kazie achimbwiningiza uso Hamani.⁹ Hipho Haribona

* **7:4** 7:4 Hipha mana halisi ga Chieburania tagamanyikana.

mmwenga wa hara atumishi ariotulwa a mfalume ariokala mbereze achiamba, “Hamani kala akatengeza muhi wa kumsongola Modekai, mutu ariyemtivya mfalume. Muhi hinyo u ko kpwakpwe kaya nao una ure wa mikono mirongo mitsano.” Hiye mfalume achiamba, “Mhaleni mkamsongole dzulu ya hinyo muhi.”¹⁰ Phahi Hamani achihalwa achendasongolwa dzulu ya hinyo muhi ariokala akamtengezera Modekai na tsukizi za mfalume zichidigirika.

8

Esta anamvoya mfalume ause uamuli wa Hamani

¹ Siku iyo-iyoy mfalume Ahasuero wamupha Malikia Esta nyumba ya Hamani, adui wa Ayahudi, tsona achimreha Modekai mbereze mana Esta wamsemurira mfalume uhusianowe na Modekai. ² Mfalume achivula peteye ya kupigira muhuri ariyokala akamfuta Hamani achimupha Modekai. Esta achimuika Modekai aimirire mali ya Hamani.

³ Chisha Esta wagomba tsona na mfalume. Achimgbwerera maguluni kuno anarira, achimvoya kukala gara mambo mai ambago Hamani wa chivyazi cha Agagi kala akapanga kuhusu Ayahudi gauswe. ⁴ Mfalume achingoloserwa Esta bakoraye ya zahabu naye Esta achiima mbere ya mfalume. ⁵ Achiamba, “Ichikala ni vinono na ni sawa kpwako uwe mfalume na ichikala ukaona ni vinono na ukanionera mbazi, phahi nakuandikpwe shariya yanjina. Amulo hiri nariandikpwe kupinga zira

baruwa zirizoandikpwa ni Hamani mwana wa Hamedatha wa chivyazi cha Agagi katika mipangoye ya kuangamiza Ayahudi osi ario majimbo gosi ga mfalume. ⁶ Mana ndawezadze kulorera atu angu anaolagbwa na kuhenderwa mai?”

⁷ Hipo mfalume achimuamba Malikia Esta na Modekai, “Hebu niphundzani, si Hamani wasongolwa dzulu ya muhi kpwa kukala walonda kuolaga Ayahudi na nyumbaye nchikupha uwe Esta. ⁸ Phahi, vyo mndivyoona ni sawa kuandika kuhusu Ayahudi andikani na mtiye muhuri wa mfalume, mana dzambo chiroandikpwa na kutiywa muhuri wa mfalume taripingbwa bii.”

Modekai anaandika baruwa za kuakanira Ayahudi

⁹ Phapho hipo aho aandishi a mfalume aihwa edze aandike baruwa. Baruwa hizi zaandikpwa tarehe mirongo miiri na tahu mwezi wa hahu, urio Chiyahudi uihwa Sivani na zaandikpwa kulengana na vira arivyolagiza Modekai. Zaandikirwa Ayahudi, akulu a maliwali, maliwali na vilongozi osi ariokala kpwenye majimbo ga mfalume. Majimbo gana na mirongo miiri na sabaa, kuandzira India hadi Kushi. Chila jimbo raandikirwa kulengana na arufuze na lugaye na Ayahudi nao achiandikirwa na arufu zao na luga yao. ¹⁰ Kpwa hivyo baruwa za uamuli zichandikpwa kpwa dzina ra mfalume Ahasuero, zichipigbwa muhuri wa hiye mfalume na zichiphirikpwa ni ahumwa ariophiya na farasi aphiyo mairo sana ahumirwao kpwa

kazi ya mfalume tsona ariovyalwa chaani mwa mfalume.

¹¹ Kutsupira kpwa amulo hiro, mfalume waaruhusu Ayahudi katika chila mudzi aungane phamwenga na kudzikanira. Aolage na kubananga-bananga jeshi ra atu ama jimbo rorosi ndiroavamia, phamwenga na achetu na ana aho na ahale zewe vitu vyao. ¹² Mambo higa gosi kala gandahendwa kpwa siku mwenga kpwenye majimbo gosi ga mfalume Ahasuero. Siku yenye kala ni tarehe kumi na tahu mwezi wa kumi na mbiri, ambao uihwa Adari kpwa Chiyahudi. ¹³ Nakala ya hiro amulo kala ni ilaviwe kama shariya chila jimbo na ichapishirwe atu osi ili siku iyo Ayahudi akale tayari na ariphize aviha ao. ¹⁴ Kpwa sababu ya lagizo ra mfalume, hinyo ahumwa kpwa kuhumira farasi a mfalume, azola mairo mara mwenga kuphirika baruwa za uamuzi na achifika hadi Susa mudzi uriokala na nyumba ya mfalume.

Modekai anahendwa mcpwulu

¹⁵ Phahi Modekai wauka mbere za mfalume, kuno akavwala nguwo za chifalume za rangi nyereru na buluu. Tsona kala akavwala chiremba chikulu cha zahabu na chitambaa cha mafuzini* cha katani ya zambarau. Mudzi wosi wa Susa wapiga njerejere kpwa raha. ¹⁶ Kpwa Ayahudi huno kala ni wakati wa raha nyinji, njerejere na ishima. ¹⁷ Siku iyo yakala nono sana kpwa Ayahudi. Mana chila ririphofika hiro lagizo ra mfalume, kpwenye majimbo gosi na midzi yosi,

* **8:15** 8:15 Chitambaa hichi ni dza vira kashida.

Ayahudi apiga njerejere na chihererwa sana na achisherekeya. Atu anji achimenywa ni wuoga achiaogopha Ayahudi hata achidzihenda nao ni Ayahudi.

9

Ayahudi anatiya

¹ Phahi siku ya kutimiza shariya na malagizo ga mfalume kala ni tarehe kumi na tahu, mwezi wa kumi na mbiri, yani mwezi wa Adari. Siku hiyo, maadui ga Ayahudi kala gana hamu ya kuaturya Ayahudi ela taiyakala hivyo bii, mana Ayahudi aphaha ushindi mkpwulu dzulu ya maadui gao. ² Katika majimbo gosi ga mfalume Ahasuero, Ayahudi aungana phamwenga kpwenye midzi yao achipigana na osi ariokala akapanga kuahendera mai. Taphana hata mutu mmwenga ariyeweza kuaturya mana atu osi kala anakakama kpwa kuagopha Ayahudi. ³ Vilongozi osi a majimbo, akulu a maliwali, maliwali na vilongozi a mfalume anjina osi aaterya Ayahudi kpwa sababu amuogopha Modekai. ⁴ Mana Modekai kala ni mkpwulu kpwenye nyumba ya mfalume na ngumaye kala ikagota majimbo gosi, mana iye kala anaenderera kukala na nguvu zaidi.

⁵ Phahi Ayahudi apiga aviha aho na panga, achiaolaga na kuaangamiza kama arivyomendza enye. ⁶ Katika hinyo mudzi wa Susa kurikokala na nyumba ya mfalume, Ayahudi aolaga atu

magana matsano. ⁷ Tsona achiaolaga Parishandatha, Dalifoni, Asipatha, ⁸ Poratha, Adalia, Aridatha, ⁹ Parimashita, Arisai, Aridai na Vaizatha, ¹⁰ ana kumi alume a Hamani mwana wa Hamadatha, adui wa Ayahudi. Aaolaga ela taayahala zewe vitu vyao. ¹¹ Siku iyo isabu ya atu ariokala akaolagbwa himo Susa iriphomfikira mfalume hiko kpwapkwe kaya, ¹² mfalume wamuamba Malikia Esta, “Ichikala hipha Susa tu Ayahudi akaolaga alume magana matsano phamwenga na ana kumi a Hamani, dze, go majimbo ganjina! Haya vino ni dzambo rani tsona uvoyaro uhewe? Hebu ni utu wani ulondao utimizirwe?”

¹³ Esta achiamba, “Ichikala ni vinono kpwako mfalume, navoya muhondo Ayahudi ario hipha Susa aruhusiwe kuhenda dza lagizo ra rero riambavyo. Tsona ana kumi a Hamani atsomekpwe dzulu ya iyo mihi ya kusongorera atu.”

¹⁴ Hipho mfalume achilavya lagizo kukala ikale hivyo. Mbiru ichipigbwa hiko Susa na ana kumi a Hamani achitsomekpwa dzulu ya iyo mihi ya kusongorera. ¹⁵ Phahi Ayahudi a Susa achiungana phamwenga hadi iyo siku ya kumi na ne ya mwezi wa Adari, achiolaga alume magana mahahu, ela vitu vyao taavigutire bii. ¹⁶ Ayahudi anjina ariokala kpwenye majimbo ga mfalume aungana phamwenga kukanira maisha gao na achiphaha kuoya kula kpwa maadui gao. Apigana na maadui gao na achiolaga atu elufu mirongo sabaa na tsano, ela vitu vyao taavigutire. ¹⁷ Higa gosi gakala tarehe kumi na tahu mwezi wa Adari. Kuriphocha tarehe kumi na

ne achioya na achiihenda siku ya kusherekeya na kuhererwa. ¹⁸ Ayahudi a Susa nyo aungana phamwenga achidzikanira tarehe kumi na tahu na kumi na ne za mwezi wa Adari, achioya tarehe kumi na tsano. Phahi achiihenda iyo tarehe kumi na tsano ikale siku ya kusherekeya na kuhererwa. ¹⁹ Ndiyo mana Ayahudi asagalao kpwenye midzi ya mindani anaihenda tarehe kumi na ne ya mwezi wa Adari kukala ni Siku ya Kuoya, kusherekeya, kukala na raha na kuphana zawadi.

Sikukuu ya Purimu

²⁰ Phahi Modekai achihala maneno higa gosi achigaandika, halafu achiandika baruwa kpwa Ayahudi osi ariokala kure na ariokala phephi, kpwenye majimbo gosi ga mfalume Ahasuero. ²¹ Waandikira achiaambira kukala atambukire siku ya kumi na ne na ya kumi na tsano ya mwezi wa Adari chila mwaka. ²² Siku hizi andazitambukiza kama siku ambazo Ayahudi aphaha kuoya mateso ga maadui gao. Mana katika mwezi hinyo Mlungu wagaluza sonono yao ichikala raha na siku ya chiriro achiigaluza Sikukuu. Siku hizi andazitambukira kama siku za kusherekeya, kukala na raha, kuphana zawadi na kuapha vitu achiya.

²³ Phahi Ayahudi achikubali kpwenderera dza arivyokala akaandza, kama arivyoandikirwa ni Modekai. ²⁴ Mana Hamani mwana wa Hamedatha wa chivyazi cha Agagi, hiye adui wa Ayahudi osi kala akapanga kuaangamiza. Wapiga kura ili aakomese na aangamize. ²⁵ Ela iyo mipangoye mii yokala akaapangira Ayahudi

iriphomfikira mfalume, mfalume achilavya amuri na iyo njama mbii ichimuuyira Hamani mwenye, iye na anae achisongolwa dzulu ya muhi. ²⁶ Ndiyo mana siku hizo achiziiha Purimu kpwa sababu ya dzina puri yani kura. Phahi kulengana na zirivyoamba hizo baruwa na hivyo arivyoona vichikala, ²⁷ Ayahudi akata shauri na achikubali kukala aho enye, ana aho na atu ndioinjira dini yao, atambukire siku hizo mbiri chila mwaka bila kukosa. Nao kala andazitambukira kulengana na malagizo garigoandikpwa na wakati urioikpwa. ²⁸ Piya akata shauri kukala siku hizi za Purimu zindatambukirwa ni vivyazi vyosi, mbari zosi, majimbo gosi na midzi yosi. Ayahudi na vivyazi vyao vyosi taandaricha kuzitambukira siku zosi. ²⁹ Malikia Esta mwana wa Abihaili na hiye Myahudi ariyehwa Modekai achiandika kusesitiza kuhusu iyo baruwa ya phiri ya Purimu kpwa uwezo wosi ariokala nao. ³⁰ Baruwa za kuahakikishira amani na ishima zichiphirikpwa kpwa Ayahudi osi ariokala kpwenye majimbo gosi gana na mirongo miiri na sabaa ga mfalume Ahasuero. ³¹ Baruwa hizi zaasisitiza Ayahudi kukala atambukire siku za Purimu kama arivyokubali kukala aho phamwenga na vivyazi vyao andazitambukira. Tsona zaasisitiza kukala atambukire siku hizi katika siku zoikpwa na kulengana na malagizo ga kufunga na kumririra Mlungu kama arivyotsupiza Modekai Myahudi na Malikia Esta. ³² Phahi Esta walavya shariya ya kugatiya nguvu mambo ga siku za Purimu, tsona gachiandikpwa kpwenye chitabu cha Mambo ga

Nyakati.

10

*Sifwa na ukulu wa Ahasuero
na Modekai*

¹ Sambu mfalume Ahasuero watoza atu kodi ya lazima. Wahenda hivi kwenye tsi za bara, pwani na hata visuwani. ² Phahi, mambo gosi arigohenda mfalume Ahasuero katika utawalawe wa nguvu na nguma na vira arivyomuhenda Modekai akale mkpwulu kwenye utawalawe gosi gaandikpwa. Uchilonda kugamanya soma chitabu cha kumbukumbu ya mambo garigohendeka, cha Afalume a Medi na Pashia. ³ Phahi Modekai Myahudi wakala makamo wa mfalume Ahasuero. Iye kala ni mutu wa mana sana ariyemendzwa ni Ayahudi mana kala achiahendera manono na kuatakira uzima na mafwanikiyo.

Digo
Chidigo: Digo (Bible)

copyright © 2019 Bible Translation and Literacy

Language: Digo (Chidigo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-24

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022
bab7eb71-e774-512d-9543-5878c28ca63b